

# La presència pura

# Christian Bobin

La presència  
pura

Traducció d'Antoni Clapés

## PRÒLEG

### *Quan ens vam creuar*

París. Un vespre, en sortir del treball. Una llibreria del barri llatí.

Un festeig solitari pel naixement del meu darrer llibre de poemes.

Ara fa vint-i-cinc anys, dia més dia menys.

*L'arbre és davant de la finestra del saló. Cada nit li pregunto: «Què hi ha de nou?» La resposta no es fa esperar, la donen centenars de fulles: «Tot».*

*La présence pure.* Coberta de cartolina beix amb tímides taques ocres repartides aquí i allà. Elegant, sobri. Tripa de paper verjurat. Tipografia clàssica. Le temps qu'il fait. De Cognac. Setanta pàgines. 50 FF.

*L'arbre és un llibre obert. El vent gira avui distretament les seves pàgines com si pensés en una altra cosa.*

El llegeixo tot sopant a Lipp.  
No el puc deixar.

*El nom d'Alzheimer ressona com si fos el d'un savi foll i cruel.*

*La bèstia que rosega la seva consciència els en deixa prou per tal que, per uns instants, coneguin l'horror de ser allí.*

Camino pel bulevard. Plovisqueja. Lleus alenades de vent eleven el cant de la terra.

Bellesa i dolor: reals, incomprensibles.

El destret.

*La bèstia que rosega la seva consciència els en deixa prou per tal que, per uns instants, coneguin l'horror de ser allí.*

Torno a llegir-lo a l'hotel, dues vegades, la darrera en veu alta.

Sé que l'he de traduir de seguida que torni a casa.

*L'arbre parla amb el vent de coses eternes i les fulles s'estremeixen de plaer.*

*La presència pura ja m'habitava molt endins, sense saber-ho, abans.*

*Aquella part nostra que ha estat ferida demana asil,  
i el troba en les petites coses de la terra.*

La materialitat de la negror de la nit.

Caminar obrint-me pas en la nit com si amb  
les mans apartés un líquid viscos i dens, obscur.

Com la malaltia que el llibre descriu —pau-  
sada.

*Aquí no és possible cap diversió: només la vida as-  
pra, cadascú aferrat a la seva roca fins que la fatiga  
no el convenci d'amollar la presa: és l'engolida, la  
gran onada de la mort blanca.*

La teva manera de fer origina l'alè d'un silenci  
torbador – sense perquè.

*Avui el pare n'ha parlat menys que de costum.*

On arrela aquest silenci tan eloqüent, que sem-  
bla resumir-ho tot?

*La boira que els envolta de vegades s'esquinça i toquen una veritat tan dura que podrien agafar-la amb les mans. Com més dures són les coses, més tous són els noms que se'ls dona.*

com un floc de neu caigut  
sobre l'ara de l'altar  
del déu desconegut  
que el sol del migdia fondrà.

*He somiat que Déu tenia la malaltia d'Alzheimer, que ja no recordava ni el nom ni el rostre dels seus fills, que fins i tot n'havia oblidat l'existència.*

Sento caure el llençol del son com gotes d'una pluja a destemps.

Toco la bellesa.

ANTONI CLAPÉS  
febrer de 2025

La presència pura

*Per al meu germà Gérard  
i la meva germana Danielle*

L'arbre és enfront la finestra del saló. Cada matí li pregunto: «Què hi ha de nou?». La resposta no es fa esperar, la donen centenars de fulles: «Tot».



Quan tinc més ganes de parlar-li és al vespre: llavors, l'esclat de llums a la finestra del saló me'l fa invisible. Sé que hi és, vetllant en la foscor, i saber-ho em tranquil·litza —igual que la veu dels pares des de la cambra del costat assossega el somieig de l'infant.

El groc li puja per les fulles, com el roig per les galtes dels tímids.

Les fulles que dansen, embriagades, en braços del vent, no canviarien per res el seu lloc en el món.

Despullat d'una part del seu fullatge, encara respira, i de vegades fins i tot vola endut per àngels, per als quals res no existeix sense un moviment secret.

El pare va ingressar fa tres mesos en una casa d'on ja no sortirà mai més. Té la malaltia d'Alzheimer. El pare i aquest arbre em porten a fer les mateixes reflexions. L'un, naufrag en el seu esperit; l'altre, sorprès per la tardor: de l'un i l'altre n'espero i en rebo el mateix.

Abans d'entrar en aquesta casa on és ara, el pare va viure algunes setmanes entre els morts, a l'Hospital psiquiàtric de Sevrey, vora Châlon sur Saône, al pavelló Edelweiss. Els morts no eren els malalts sinó els infermers, que els abandonaven tot el dia sense dir-los ben res. Els morts eren aquelles persones joves i de bona salut que responien les meves preguntes fent referència a la manca de temps i de personal i que, irritats, acabaven conclouent: «De tota manera, vostè no ho pot entendre. Vostè és a fora, i s'ha de ser a dins, ser de l'ofici, per tenir la intel·ligència que cal, la intel·ligència legítima». Els morts eren aquestes persones recloses en la seva sordesa professional. Ningú no els va ensenyar que tenir cura també és mirar de fit a fit, parlar —reconèixer per la mirada i per la paraula la sobirania intacta d'aquells que ho han perdut tot. El pare es va quedar tan torbat, que assenyalava amb el dit l'únic arbre que hi havia al pati interior del pavelló —un entorxat de fusta i de dolor—, i va avançar una resposta: «N'hi ha prou amb mirar aquest arbre per comprendre que aquí no hi pot viure res».